

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
Інститут розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Інституту
розведення і генетики тварин
імені М.В. Зубця НААН
Рада вченої ради Інституту
розведення і генетики тварин
імені М.В. Зубця НААН

Остап ЖУКОРСЬКИЙ
27 грудня 2023 року

Положення
про наукове керівництво здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії та осіб, які прикріплені
для підготовки дисертацій на здобуття наукового
ступеня доктора філософії поза аспірантурою,
наукове консультування докторів наук
в Інституті розведення і генетики тварин
імені М.В. Зубця НААН
(нова редакція)

Укладачі «Положення про наукове керівництво здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та осіб, які прикріплені для підготовки дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії поза аспірантурою, наукове консультування докторів наук в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН» (нова редакція)

Остап ЖУКОРСЬКИЙ – директор Інституту

Світлана КОВТУН – перший заступник директора з наукової роботи

Юрій ПОЛУПАН – головний науковий співробітник відділу селекції великої рогатої худоби

Світлана ВОЙТЕНКО – завідувач відділу інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури

Валентина ДЗІЦЮК – завідувач відділу генетики та біотехнології тварин.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про наукове керівництво здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та осіб, які прикріплені для підготовки дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії поза аспірантурою, науковому консультуванню в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН (далі – Положення) регламентує призначення наукових керівників аспірантів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, а також наукових консультантів докторантів, визначає їх права та обов'язки.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України про «Про вищу освіту», Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів», Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30 грудня 2015 року, Статуту Інституту, рішень вченої ради Інституту, а також інших нормативних документів.

1.3. В цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

➤ аспірантура – система організаційно-освітньо-наукового забезпечення підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у закладі вищої освіти/науковій установі з метою оволодіння ними освітньо-науковою програмою;

➤ здобувач ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою – особа, яка професійно провадить наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи і здобуває вищу освіту ступеня доктора філософії у цьому закладі поза аспірантурою шляхом виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді;

➤ індивідуальний план наукової роботи здобувача – документ, що визначає зміст, строки виконання та обсяг етапів і завдань наукової роботи здобувача;

1.4. У тексті Положення поняття “аспірант”, “докторант”, “кваліфікація” і “спеціальність” вживаються у значенні, наведеному у Законах України “Про вищу освіту” і “Про наукову і науково-технічну діяльність”.

2. ПРИЗНАЧЕННЯ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

2.1. Метою призначення наукового керівника є здійснення керівництва науковою роботою здобувача наукового ступеня доктора філософії (далі (аспіранта/здобувача), над дисертацією, проведенням його власного наукового дослідження, надання консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта/здобувача, контролювання виконання індивідуального

плану наукової роботи, відповідальність перед вченою радою Інституту за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

2.2. Науковий керівник підготовки доктора філософії за відповідною освітньо-науковою програмою призначається протягом місяця з дати наказу директора Інституту про зарахування на навчання з числа наукових співробітників установи, які мають науковий ступінь та відповідну наукову кваліфікацію.

2.3. Науковим керівником аспіранта/здобувача призначається науковий співробітник Інституту з науковим ступенем.

2.4. Науковий керівник повинен мати науковий ступінь, як правило, доктора наук (в т.ч. науковий ступінь, який присвоєно за кордоном, за умови його визнання в Україні), здійснювати самостійно чи брати участь у науково-дослідницькій діяльності установи за напрямом (профілем) підготовки аспіранта/здобувача, мати публікації за результатами вказаної науково-дослідної діяльності у фахових вітчизняних та (або) зарубіжних наукових виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз, а також здійснювати апробацію результатів цієї діяльності на національних та міжнародних рівнях.

2.5. Аспіранту/здобувачеві, який виконує наукове дослідження за суміжними спеціальностями, рішенням вченої ради Інституту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом обов'язків між ними або змінено наукового керівника.

2.6. В окремих випадках до наукового керівництва аспіранта/здобувача можуть залучатися доктори наук за відповідною спеціальністю, наукові/науково-педагогічні працівники іншої установи чи закладу вищої освіти (за наявності рішення вченої ради Інституту із обґрунтуванням необхідності залучення та рекомендації його до наукового керівництва аспірантом/здобувачем), за умови укладання договору з закладом вищої освіти чи наукової установи про співпрацю.

2.7. Можлива заміна наукового керівника аспіранта/здобувача у разі:

- припинення ним трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах;
- неспроможності виконувати свої повноваження за станом здоров'я або його смерті;
- невиконання своїх обов'язків;
- відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;
- прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів;
- притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;
- спільного бажання наукового керівника і здобувача;
- в інших випадках, передбачених законодавством.

2.8. Науковий керівник може бути звільненим від наукового керівництва наказом директора Інституту на основі особистої заяви. У цьому

випадках заміна наукового керівника аспіранта/здобувача здійснюється рішенням вченої ради Інституту та затвердженим наказом директора.

2.9. Для розгляду питання щодо заміни наукового керівника за причинами, вказаними у пункті 2.7., за 10 днів до засідання вченої ради вченому секретарю необхідно надати такі документи:

- заяву аспіранта/здобувача на ім'я директора Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН про заміну керівника;
- заяви нового та попереднього наукових керівників аспіранта/здобувача зі згодою на заміну наукового керівника;
- інформацію про нового наукового керівника;
- витяг із протоколу засідання структурного підрозділу, до тематики якого прикріплений аспірант/здобувач для виконання дисертаційної роботи, про рекомендацію щодо заміни наукового керівника;
- список наукових праць аспіранта/здобувача;
- обґрунтування теми дисертаційної роботи аспіранта/здобувача обсягом не більше трьох сторінок за підписом нового наукового керівника.

2.10. Вчений, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове консультування (керівництво), не більше 5 здобувачів, у тому числі не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора наук.

Вчений, який є доктором філософії (кандидатом наук), може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше трьох здобувачів ступеня доктора філософії.

2.11. На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта/здобувача ступеня доктора філософії науковому керівникові щороку відводиться навантаження у межах норм часу основного навантаження. Робочий час наукового працівника включає час виконання ним наукової, дослідницької, консультативної, експертної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

3. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

3.1. Науковий керівник аспіранта/здобувача зобов'язаний:

а) знати вимоги щодо порядку присудження наукових ступенів, вимоги до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії;

б) проводити співбесіду з особою, яка подає документи для вступу до аспірантури з метою виявлення здібностей до наукової діяльності за відповідною спеціальністю та освітньо-науковою програмою;

в) допомагати з формулюванням теми дисертаційного дослідження, виділення наукової новизни;

д) брати участь у складанні індивідуального плану наукової роботи аспіранта/здобувача;

ж) здійснювати контроль за виконанням затвердженого індивідуального плану наукової роботи аспіранта/здобувача;

з) здійснювати керівництво науково-дослідної роботи

аспіранта/здобувача;

і) рекомендувати до відрядження аспіранта/здобувача за невиконання ним індивідуального плану наукової роботи та не атестованого проміжною атестацією у визначений термін;

й) бути присутнім на засіданнях відділу/лабораторії, атестаційної комісії, вченої ради Інституту при обговоренні та прийнятті рішення щодо готовності дисертації до захисту;

к) здійснювати взаємодію із співробітниками структурних підрозділів Інституту за переліком виконання своїх обов'язків наукового керівника;

л) здійснювати взаємодію із закладами вищої освіти та науковими установами України, а також зарубіжних країн за профілем виконання своїх зобов'язань наукового керівника;

м) підвищувати кваліфікацію та удосконалювати навички наукового керівника дисертаційними дослідженнями, здійснювати обмін наукового керівництва із представниками інших наукових шкіл, закладів вищої освіти та наукових установ;

о) не пізніше ніж протягом дев'яти місяців до завершення нормативного строку навчання аспіранта/здобувача за акредитованою освітньо-науковою програмою визначати стан підготовки дисертації до захисту

п) надавати висновок наукового керівника (або консенсусним рішенням двох керівників) з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану.

3.2. Науковий керівник аспіранта/здобувача несе відповідальність за:

а) формулювання теми, актуальності, новизни та теоретичної цінності дисертаційного дослідження аспіранта/здобувача;

б) організацію та контроль заповнення аспірантом/здобувачем індивідуального плану наукової роботи;

в) виконання аспірантом/здобувачем індивідуального плану наукової в обумовлені терміни;

г) надання наукового консультування за змістом та формою дисертаційного дослідження аспіранта/здобувача, а також апробацію результатів його наукових досліджень;

д) підготовку текстів наукових статей, доповідей, дисертаційної роботи;

ж) взаємодію аспіранта/здобувача та структурного підрозділу, до якого аспірант/здобувач прикріплений для виконання наукової роботи за темою дисертаційного дослідження, щодо затвердження теми дисертаційної роботи; проходження проміжної та підсумкової атестації; участі аспіранта/здобувача у наукових дослідженнях; обговоренні на засіданні відділу/лабораторії результатів дисертаційного дослідження; підготовці публікацій, участі в конференціях;

з) особисту участь у проміжній та підсумковій атестації аспіранта/здобувача за результатами його наукової роботи, надання висновку про результати виконання останнім наукових досліджень за темою дисертації та підготовку дисертації;

і) використання різних засобів та форм взаємодії для здійснення постійного контролю виконання аспірантом/здобувачем індивідуального плану навчальної та наукової роботи;

й) написання письмового відгуку на остаточний варіант дисертаційної роботи, мотивуючи можливість або недоцільність подання дисертаційної роботи на попередній розгляд на розширеному засіданні відділу/лабораторії та формулювання остаточного рішення відповідно до проведення розширеного засідання з розгляду дисертації аспіранта/здобувача.

к) підтримку аспіранту/здобувачеві у оформленні та поданні дисертації для захисту у разову спеціалізовану раду;

л) стан підготовки дисертації ступеня доктора філософії аспіранта / здобувача поза аспірантурою до захисту.

3.3. Вчений, який здійснює наукову підготовку аспірантів/здобувачів відповідає перед вченою радою Інституту за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

4. ПРИЗНАЧЕННЯ НАУКОВОГО КОНСУЛЬТАНТА

4.1. Метою призначення наукового консультанта є надання наукової, методичної та організаційної підтримки докторанту у проведенні роботи над науковими дослідженнями, оформлення їх результатів для підготовки до захисту для здобуття ступеня доктора наук.

4.2. Вчена рада Інституту відповідно до напряму наукової діяльності докторанта призначає наукового консультанта з числа науково-педагогічних або наукових працівників, які мають трудові відносини із Інститутом, науковий ступінь доктора наук та необхідну наукову кваліфікацію.

4.3. Науковими консультантами докторантів призначаються доктори наук, професори за профільною для докторанта науковою спеціальністю, які здійснюють наукову діяльність, мають публікації за результатами зазначеної науково-дослідної діяльності у провідних вітчизняних та/або зарубіжних рецензованих наукових журналах і виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, а також здійснюють апробацію результатів вказаної науково-дослідницької діяльності на національних та міжнародних конференціях, симпозіумах.

4.4. Науковий консультант погоджує консультування докторантом шляхом підписання заяви останнього про призначення його науковим консультантом.

4.5. Можлива заміна наукового консультанта докторанта у випадках:

- припинення ним трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах;
- неспроможності виконувати свої повноваження за станом здоров'я або його смерті;
- невиконання своїх обов'язків;
- відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;

- прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів;
- притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;
- спільного бажання наукового керівника і здобувача;
- в інших випадках, передбачених законодавством.

4.6. Науковий консультант може бути звільненим від наукового консультування наказом директора Інституту у зв'язку із особистою заявою. У цьому випадках заміна наукового консультанта докторанта здійснюється рішенням вченої ради Інституту, затвердженим наказом директора Інституту.

4.7. Для розгляду питання щодо заміни наукового консультанта за причинами, вказаними у пункті 4.5. цього Положення, за 10 днів до засідання вченої ради вченому секретарю необхідно надати такі документи:

- заяву докторанта на ім'я директора Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН;
- заяви наукових консультантів докторанта (нового та попереднього) зі згодою на заміну наукового консультування;
- інформацію про нового наукового консультанта;
- витяг із протоколу засідання структурного підрозділу, до тематики якого прикріплений докторант для виконання дисертаційної роботи, про рекомендацію щодо заміни наукового консультанта;
- список наукових праць докторанта;
- обґрунтування теми дисертаційної роботи докторанта обсягом не більше трьох сторінок за підписом нового наукового консультанта.

4.8. На здійснення наукового консультування відводиться навантаження у межах норм часу основного навантаження. Робочий час наукового працівника включає час виконання ним наукової, дослідницької, консультативної, експертної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

5. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ НАУКОВОГО КОНСУЛЬТАНТА

5.1. Науковий консультант зобов'язаний:

- а) знати вимоги порядку присудження наукових ступенів, вимоги до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора наук;
- б) надати згоду бути науковим консультантом докторанта в разі прийому його до докторантури;
- в) визначити разом з докторантом основні етапи та терміни роботи над дисертаційним дослідженням, підготовкою наукових публікацій та доповідей;
- г) надавати наукову, методичну та організаційну підтримки докторанту у проведенні ним роботи над науковими дослідженнями, оформлення їх результатів для підготовки до захисту для здобуття ступеня доктора наук;
- д) рекомендувати за погодженням із завідувачем відділу/лабораторії до відрядження докторанта, який не виконав план роботи у визначені терміни;
- ж) здійснювати взаємодію із закладами вищої освіти та науковими установами України, а також зарубіжних країн за профілем виконання своїх

зобов'язань наукового консультанта;

з) бути присутнім на засіданнях спеціалізованої вченої ради по захисту докторських дисертацій в Інституті у випадку обговорення питань подання та захисту дисертації докторанта;

і) підвищувати кваліфікацію та удосконалювати навички наукового консультанта дисертаційними дослідженнями, здійснювати обмін наукового консультування із представниками інших наукових шкіл, закладів вищої освіти та наукових установ;

й) надавати висновок докторанту про виконання ним індивідуального плану наукової роботи.

5.3. Науковий консультант несе відповідальність за :

а) визначення докторантом основних етапів та термінів роботи над дисертаційним дослідженням, підготовкою наукових публікацій та доповідей;

б) науково-методичне керівництво виконанням докторантом дисертаційного дослідження;

в) взаємодію докторанта та відділу/лабораторії щодо затвердження плану роботи останнього, участі докторанта у наукових дослідженнях структурного підрозділу, обговорення результатів дисертаційного дослідження, проходження щорічної атестації;

г) своєчасну атестацію докторанта у відділі/лабораторії та вченій раді;

д) особисту присутність на засіданнях структурних підрозділів чи вченій раді Інституту, де проводиться атестація прикріпленого до нього докторанта;

і) використання різних засобів та форм взаємодії для здійснення постійного контролю виконання докторантом плану роботи над дисертацією;

й) підтримку докторанту у оформленні та поданні дисертації для захисту у спеціалізовану вчену раду

к) написання письмового відгуку на остаточний варіант дисертаційної роботи.

5.4. Науковий консультант відповідає перед вченою радою Інституту за належне та своєчасне виконання своїх обов'язків.

Положення про наукове керівництво здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та осіб, які прикріплені для підготовки дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії поза аспірантурою, науковому консультуванню в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН (нова редакція) затверджується вченою радою Інституту та вводиться в дію з дати його затвердження.